

necessary diacritical marks (Use only Pencil):

5+5=10

a) ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

b) ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

iii) Transcribe the following text into either Devanāgarī Script or Roman Script with necessary diacritical marks (Use only Pencil):

परमेश्वरः परमेश्वरः परमेश्वरः
परमेश्वरः परमेश्वरः परमेश्वरः

iv) Transcribe the following text into either Devanāgarī Script or Roman Script with necessary diacritical marks (Use only Pencil):

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

555/Sans.

UG/4th Sem/SANS-H-CC-T-08/24

U.G. 4th Semester Examination - 2024

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANS-H-CC-T-08

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.
Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. यथेच्छं दशप्रश्नानामुत्तराणि संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदीयन्ताम्: 2×10=20

- अभिलेखस्य यथेच्छं वैशिष्ट्यद्वयं प्रदीयताम्।
- यथेच्छं प्रशस्तिद्वयस्य नाम लिखतु।
- यथेच्छं ताम्रशासनद्वयस्य नाम लिखतु।
- को ब्राह्मीलिपेः पाठोद्धारं सर्वप्रथमं कृतवान्? कति ख्रीष्टीयाब्दे कार्ष्णिमिदमभूत्?
- सिद्धमातृकालिपेः लिपितान्त्रिकवैशिष्ट्यद्वयं लिखतु।
- सम्राट् अशोकस्य कति संख्याकाः मुख्यशिलालेखाः सन्ति? तस्याभिलेखे तस्य वक्तव्यं केनाभिधानेनाभिधीयते?
- महाक्षत्रपस्य रुद्रदाम्नः जुनागड-शिलालेखानुसारेण तडागस्य नाम किम्? कः सुविशाखः?
- कः भारतीय-पुरातत्त्व-सर्वेक्षणस्य प्रथमः अध्यक्षः आसीत्?
- कः सर्वप्रथमं लियन्तरं कृत्वा खालिमपुरताम्रशासनस्य पाठप्रस्तुतं कृतवान्? अस्य ताम्रशासनस्य का भाषा अस्ति?

x) भूतसंख्यामवलम्ब्य वर्ष गणयतु :- शराशुगाश्चभूमिमानाङ्के
वर्षे शाके

xi) यथेच्छं वर्णद्वयस्य देवनागरी-समरूपं दीयताम् (केवलम्
अङ्कनी-सहयोगेन) :

१, ४, ५, ४

xii) यथेच्छं वर्णद्वयस्य देवनागरी-समरूपं दीयताम् (केवलम्
अङ्कनी-सहयोगेन) :

२, ५, ४, २

xiii) यथेच्छं वर्णद्वयस्य सिद्धमातृका-समरूपं दीयताम् (केवलम्
अङ्कनी-सहयोगेन) :

आ, य, कु, ग

xiv) यथेच्छं वर्णद्वयस्य गुप्तब्राह्मी-समरूपं दीयताम् (केवलम्
अङ्कनी-सहयोगेन) :

उ, च, ण, द

xv) यथेच्छं वर्णद्वयस्य मौर्यब्राह्मी-समरूपं दीयताम् (केवलम्
अङ्कनी-सहयोगेन) :

ग, ज, ढ, स

2. Answer any four of the following questions in
Sanskrit or Bengali or English: 5×4=20

i) Write a short note on Alexander Cunningham
or J. F. Fleet.

ii) Write a brief note on the history of
decipherment of the Brāhmī Script.

iii) Briefly discuss with one example about the
importance of epigraph in the reconstruction
of ancient Indian History.

iv) Write any five palaeographic features of the
Gupta Brāhmī Script.

v) Transcribe the following text into either
Devanāgarī Script or Roman Script with
necessary diacritical marks (Use only
Pencil):

असीदस्सगएउश्च गुप्तीः कीर्त्तुः कृती
मकुटाभ् श्वश्रु नरः दुःपुः शिवपु, टचनः

vi) भूतसंख्यामवलम्ब्य वर्ष गणयतु तदनन्तरं च ख्रीष्टीयाब्द-समरूपं
निर्धारयतु : 3+2=5

a) शिवाननमयूरवाहनाननसूर्येन्दुमिते शाके।

b) महीव्योमाङ्गीतांशुगणिते विक्रमे हायने।

3. Answer any two of the following questions.
One must be written in Sanskrit language with
Devanāgarī script: 10×2=20

i) What is Epigraph? What is another name of
the term 'Epigraph'? Name any one Indian
Epigraphist. Write a brief note on the Grant
Charter and Literary Epigraph.

2+1+1+3+3=10

ii) Transcribe the following text into either
Devanāgarī Script or Roman Script with

- ii) Straight lines are not curved lines.
Straight lines are the sides of triangles.
So, the sides of triangles are not curved lines.

সরলরেখা কখনো বাঁকা হয় না। কেবল সরলরেখাই কোনো ত্রিভুজের বাহু হতে পারে। সুতরাং ত্রিভুজের বাহু কখনো বাঁকা হয় না।

- b) Construct formal proof of validity for each of the following arguments: 5+5
নিম্নলিখিত যুক্তিগুলির আকারগত বৈধতা প্রমাণ কর :

- i) $J \vee (\sim J \cdot K)$
 $J \supset L$
 $\therefore (L \cdot J) \equiv J$
- ii) $(x)(Ix \supset Jx)$
 $(\exists x)(Ix \cdot \sim Jx)$
 $\therefore (x)(Ix \supset Ix)$

- c) Prove the invalidity of the following arguments by assigning truth values : 5+5
সত্যমূল্য আরোপের দ্বারা নিম্নলিখিত যুক্তিগুলির অবৈধতা প্রমাণ কর :

- i) $x \equiv y \supset z$
 $y \equiv (\sim x \cdot \sim z)$
 $z \equiv (x \vee \sim y)$
 y
 $\therefore x \vee z$

- h) Mention with examples any two criteria of appraising analogical arguments.

উপমা যুক্তি মূল্যায়নের যে কোনো দুটি মানদণ্ড উদাহরণসহ উল্লেখ করো।

- i) What is the difference between material equivalence and logical equivalence?

বস্তুগত সমার্থতা ও যৌক্তিক সমার্থতার মধ্যে পার্থক্য কী?

- j) Give the contrapositive of the following:

নিম্নলিখিত বচনটির সমবিবর্তিত রূপ দাও :

Some S is not non-P

- k) What is meant by necessary condition of an event?

একটি ঘটনার আবশ্যিক শর্ত বলতে কী বোঝায়?

- l) If $\sim p \supset \sim (q \cdot r)$ is false then determine the truth value of the following:

যদি $\sim p \supset \sim (q \cdot r)$ মিথ্যা হয় তবে নিম্নলিখিত বচনটির সত্যমূল্য নির্ণয় করো :

$$\sim (p \cdot a) \equiv \sim (p \supset q)$$

- m) Why the predicate term of a negative categorical proposition is always distributed?

কেন নেগেটিভ ক্যাটাগোরিক্যাল বচনের বিধেয় পদ সর্বদা ব্যাপ্য হয়?

- n) What is existential fallacy?

অস্তিত্বমূলক দোষ কাকে বলে?

o) What is propositional function?
বচনাপেক্ষক কি?

2. Answer any four questions: $5 \times 4 = 20$

যে-কোনো চারটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

a) What is existential import? Explain with example.

অস্তিত্বমূলক তাৎপর্য (সাত্তিক ব্যঞ্জনা) বলতে কি বোঝে? দৃষ্টান্ত সহ আলোচনা কর।

b) State, after Copi, Mills method of agreement.
কোপিকে অনুসরণ করে মিলের অন্বয়ী পদ্ধতি লেখ।

c) i) Determine by truth table method, whether the following is a tautology:
সত্যসারণীর পদ্ধতির সাহায্যে নিম্নলিখিত বচনাকারটি স্বতঃসত্য কিনা নির্ণয় কর :

$$(p \supset q) \equiv [(p \vee q) \equiv q]$$

ii) Use a truth table method to test the validity of the following argument form :
সত্যসারণী পদ্ধতির সাহায্যে নিম্নলিখিত যুক্তি আকারটির বৈধতা বিচার কর :

$$p \supset (q \cdot r)$$

$$(q \vee r) \supset \sim p$$

$$\therefore \sim p$$

d) What kind of sentence can be get by denying a self-contradictory sentence? Explain with example.

একটি স্বতঃবিরোধী বাক্যকে নিষেধ করলে কি বাক্য পাওয়া যায়? উদাহরণ সহ ব্যাখ্যা কর।

e) Explain with example the principle of Existential Generalisation.

সাত্তিক সামান্যীকরণের সূত্র উদাহরণ সহ ব্যাখ্যা কর।

f) Explain in brief, the apriori theory of probability.

সম্ভাব্যতা বিচারের পূর্বতঃসিদ্ধি তত্ত্বটি সংক্ষেপে ব্যাখ্যা কর।

3. Answer any two questions: $10 \times 2 = 20$
যে-কোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

a) Test the validity of the following arguments by using Venn diagram : $5+5$
ভেনচিত্রের সাহায্যে নিম্নলিখিত যুক্তিগুলির বৈধতা বিচার কর :

i) All things which are inflammable are unsafe. So, all things that are safe are non-explosive, since all explosives are inflammable things.

সকল দাহ্য বস্তু হয় অনিরাপদ, সুতরাং সব নিরাপদ বস্তু হয় অবিস্ফোরক, যেহেতু সব বিস্ফোরক বস্তু হয় দাহ্য বস্তু।